

Mfv.I.10.094/2014/7.

A Kúria a dr. Soós Andrea Klára ügyvéd által képviselt dr. felperesnek a dr. Tunyogi András Márton jogtanácsos által képviselt alperes ellen kormánytisztviselői jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 35.M.1890/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.070/2012/5. számú közbenső ítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. május 14. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.070/2012/5. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 35.M.1890/2011/13. számú ítéletét helybenhagyja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében jogellenesség, rendeltetésellenesség, a nemzetközi és az uniós jogba ütközés miatt támadta az alperesnek a 2011. március 25-én közölt, a kormánytisztviselői jogviszonyát a 2010. évi LVIII. tv. (Ktjv.) 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján, indokolás nélkül megszüntető felmentő intézkedését. A kérelme a jogellenesség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult a jogviszonyának helyreállításával.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 35.M.1890/2011/13. számú ítéletével a keresetet elutasította, megállapította, hogy az illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az ügyben irányadó 1989. évi XXXII. tv. (Abtv.) 40., 42., és 43. §-aiból és a 8/2011. (II.18.) AB határozatból arra következtetett, hogy a jövőre nézve megsemmisített jogszabály [Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pont] alkalmazása nem minősül jogellenesnek. Figyelembe vette továbbá, hogy az Európai Bizottság 2011. március 30-án, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (Alapjogi Charta) alkalmazásáról szóló jelentése azt állapította meg, hogy az Alapjogi Chartát az ügyben nem kell alkalmazni. A Módosított Európai Szociális Charta (Szociális Charta) 24. cikke alkalmazására pedig Magyarország nem vállalt kötelezettséget [2009. évi VI. tv. 1. § (2) bekezdés]. Ebből következően az alperes indokolás nélküli felmentése nem ütközött az Alapjogi Charta, a Szociális Charta és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (Egyezmény) rendelkezéseibe.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felmentés nem ütközött az ügyben irányadó Alkotmány 54., 57. §-ába, továbbá az ugyancsak alkalmazandó 1992. évi XXII. tv. (rég. Mt.) 4. § (1) bekezdésébe és 3. §-ának (1) bekezdésébe sem.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be.

A Fővárosi Törvényszék a 49.Mf.634.070/2012/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta,

megállapította a felmentés jogellenességét és a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát helyreállította. Kötelezte az alperest, hogy a felperest a felmentéskor betöltött T. és szakreferens munkakörben foglalkoztassa. Azösszegezés tárgyában az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasította. Megállapította, hogy a felperes a keresetlevélen tévesen lerótt 7.000 forint eljárási illetéket visszaigényelheti.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint az alperes indokolás nélküli felmentése a döntése közlésekor nem volt jogszabálysértő, azonban nem felelt meg az Mt. 4. §-ának. Az alperes eljárása a bírósághoz fordulás jogát jelentősen leszűkítette, alkalmas volt arra, hogy a felperes jogos érdekét csorbítsa, érdekérvényesítési lehetőségét korlátozza. A kormánytisztviselő nem élhetett a jogorvoslathoz való alkotmányos jogával.

A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság III/505/2012. számú határozata alapján kiemelte a bíróságoknak azt a jogát is, hogy önállóan értékelhetik azt a tényt, hogy a munkáltató által alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság korábban már megállapította.

A törvényszék egyetértett a felperes azon érvelésével, hogy a munkáltató eljárása az uniós jogba (Alapjogi Charta 30. cikke, Szociális Charta 24. cikke) is ütközik; továbbá rögzítette, hogy az említettek „érvényre juttatása az Emberi Jogok Európai Bírósága több eseti döntésében is megjelenik (K.M.C. Kontra Magyarország... ügy) ”.

A felperes jogviszonyának helyreállítását a másodfokú bíróság az Mt. 4. §-ának, az uniós jognak a megsértésével és a Ktjv. 62. § (1) bekezdés a) pontjával indokolta.

A jogerős közbenső ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében az alperes elsődlegesen annak megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új határozat meghozatalára „kötelezését” kérte, perköltségben marasztalás nélkül.

A 2010. évi XLIII. törvény 60. § (2) bekezdése alapján arra hivatkozott, hogy már nem létezik az a munkakör, amelyre nézve a törvényszék a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát helyreállította.

Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság közbenső ítéletének valamennyi indoka téves és jogszabálysértő.

A Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja az ügyben még alkalmazható volt, az Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a jogszabályt a jövőre nézve semmisítette meg, erről a jogkérdésről a bírói gyakorlat már döntött pl. a BH.1995.71. számú döntéssel.

Az Alkotmánybíróság a III/505/2012. számú, 34/2012. (VII.17.) számon közzétett határozata alapján pedig a jövőre nézve történő megsemmisítés azzal jár, hogy annak bekövetkezéséig a jogszabályt mindenkinek lehet, illetve kötelező alkalmazni.

Az Alkotmánybíróság határozatát a törvényszék tévesen értelmezte annak kimondásakor, hogy minden Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja

alapján közölt felmentés elbírálásakor a bíróságoknak értékelniük kell azt a tényt, hogy a felmentés közlésekor az alkotmánybíróági határozat már döntött a megsemmisítésről.

Az Alkotmánybíróóság 34/2012. (VII.17.) AB határozata nem értelmezhető oly módon, hogy e határozat alapján a rendeltetésellenes joggyakorlás minden további indok nélkül megállapítható. A másodfokú bíróság ugyanis nem vette figyelembe, hogy az Alkotmánybíróóság a jogszabály alkotmányosságáról (a jogszabály minőségéről) és nem a jog gyakorlásáról, ezen belül e joggyakorlás rendeltetésellenességéről döntött.

A másodfokú bíróságnak az Mt. 4. §-áról kifejtett indokolása alapján nem állapítható meg, hogy az alperes eljárása a jogszabály (1) bekezdésében foglaltaknak milyen okból nem felelt meg.

Az alperes kiemelte, hogy a kormánytisztviselői jogviszony megszüntetésére a szóban lévő jogszabályon [Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pont] kívül más lehetősége nem volt, továbbá az Alkotmánybíróóság az Alkotmány egyes rendelkezései megsértése megállapítása mellett is a jövőre nézve semmisítette meg a jogszabályt.

Az alperes álláspontja szerint a perbeli esetben nem alkalmazandó az Alapjogi Charta, mivel nem kell uniós jogot alkalmazni. A munkaviszony megszüntetésének szabályozása tagállami hatáskör, ezért nincs jelentősége az uniós jog elsőbbségének és közvetlen hatályának.

A 2000/78/EK tanácsi irányelv 1. cikke, valamint 4. cikkének (1) bekezdése a jelen ügyben nem irányadó. A másodfokú bíróság továbbá a 2009. évi VI. törvény 1. § (2) bekezdésébe ütközően állapította meg a Szociális Charta 24. cikkének alperes általi megsértését.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a Pp. 273. § alkalmazását, a végrehajtás felfüggesztésének mellőzését, másodlagosan érdemben a jogerős közbenső ítélet hatályában fenntartását kérte.

Fenntartotta jogi álláspontját a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjának jogellenességéről. Ezt a Ktv. szerint alkalmazandó Mt. 6. § (3) bekezdésével, a 34/2012. (VII.17.) AB határozat utolsó mondatával, az alperesnek az Mt. 4. § (1) bekezdésbe ütköző eljárásával, a 2003. évi CXXV. tv. (Esélytv.) 19. §-ával, az MK.95. számú állásfoglalás IV. pontjával, a 8/2011. (II.18.) AB határozat utóbbit érintő indokolásával támasztotta alá. Hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, a tényleges és érdemi jogorvoslat hiányára, a csupán formális jogorvoslat igénybe vételének lehetőségére. Vitatta az alperesnek a továbbfoglalkoztatásával összefüggő előadását, mivel az alperes számos kormánytisztviselői jogviszonyt létesített, de ezek egyikét sem ajánlotta fel a kellő végzettséggel és tudományos tevékenységgel rendelkező felperes számára.

A felperes az alperes jogi érvelését - saját érvelése részletes előadásával - helytelennek minősítette az Alapjogi Charta alkalmazhatóságát illetően, továbbá megítélése szerint az Alapjogi Charta munkajogi vonatkozású rendelkezéseit valamennyi

foglalkoztatási jellegű jogviszonyban alkalmazni kell [Alapjogi Charta 51. cikk (1) bekezdés].

A felperes álláspontja szerint a Szociális Charta az Alapjogi Chartán keresztül a magyar jogrend részévé vált.

A bírósághoz fordulás jogának megsértésére vonatkozóan az Emberi Jogok Európai Bírósága K.M.C. – Magyarország ügyben meghozott ítélete tényállásának és indokolásának ismertetéséből a felperes arra következtetett, hogy a nemzeti bíróságnak a jelen ügyben is biztosítania kell az uniós jog teljes érvényesülését. Az elsőfokú bíróság téves jogforrás megjelölésével mellőzte a fentieket, a törvényszék ezzel ellentétes álláspontja az uniós jog megsértése tekintetében helytálló.

A felülvizsgálati ellenkérelem szerint a felülvizsgálati eljárásban a Kúriának figyelembe kell vennie az ún. K.M.C. – Magyarország ügyben szereplő érveket, ennek alapján kell megállapítania, hogy az alperes munkáltató megsértette az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdését, továbbá egy bírói különvélemény alapján az 1976. évi 9. tvr-rel kihirdetett egyezségokmány 6. cikkét, valamint az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottságának a munkához való jogról szóló 18. sz. Általános Megjegyzést is.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelme V. pontjában azzal érvelt, hogy a Ktjv. (1) bekezdésének b) pontja az uniós jogba ütközik elsősorban az Alapjogi Charta 30. és 47. cikkének értelmezése és alkalmazása alapján. Állítása szerint az Országgyűlés a Ktjv. megalkotásával uniós jogot hajtott végre, ezért kötik az Alapjogi Chartában lévő alapjogok, amelyek a 2007. évi CLXVIII. tv. alapján az Európai Unió Alapszerződesei által védettek. A felperes indítványozta a már folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra figyelemmel további kérdések feltevését az Európai Unió Bíróságához a Pp. 152. § (2) bekezdés alkalmazásával. A Kúria az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett (Mfv.I.10.072/2013/6.számú végzés), amelyre tekintettel e felülvizsgálati ügy tárgyalását felfüggesztette [Pp. 155/A. § (2) bekezdés].

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben meghozott végzésében megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel – összefoglalóan – a szóbanforgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe.

Ezt követően a Kúria a felülvizsgálati eljárást Mfv.I.10.094/2014. számon folytatta.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kifejezetten megjelölte, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság mely jogszabályokat sértett meg, ezért a Pp. 273. § (1) bekezdésére vonatkozó felperesi ellenkérelem alaptalan.

A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban olyan jogkérdésről dönthet, amely az első-, és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, továbbá a felülvizsgálati

eljárás kereteit az adott esetben csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában a felülvizsgálati kérelem határozza meg (BH.2002.490. II. pont). Ebből következően a Kúria nem vehette figyelembe a felülvizsgálati ellenkérelemben megjelölt, a rendkívüli jogorvoslattal támadott jogerős közbenső ítéletben nem vizsgált jogszabályok esetleges megsértését (Mt. 6. §; Esélytv. 19. §, 65. § g) pont, 1976. évi 9. tvr.; ENSZ Gazdasági, Szociális Bizottságának a munkához való jogról szóló 18. számú Általános Megjegyzése).

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ezért az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az Alapjogi Charta megsértését a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg [végzés 12., 13., az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont].

A 2009. évi VI. tv. 1. § (2) bekezdésébe ütközően jutott a törvényszék arra a következtetésre, hogy az alperes eljárása megsértette a Módosított Európai Szociális Charta 24. cikkét, mivel e cikk alkalmazására Magyarország nem vállalt kötelezettséget. Az alperes arra is helyesen hivatkozott, hogy a Szociális Charta nem része az uniós jognak, hanem nemzetközi egyezmény (2009. évi VI. tv.).

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú végzéséből következően - mivel a perbeli esetben nem az Unió jogának végrehajtása történik - a másodfokú bíróság tévesen érvelt arról, hogy a felperes felmentése azért is az uniós jogba ütközött, mert az Alapjogi Chartára és a Szociális Chartára a K.M.C. - Magyarország ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága is hivatkozott.

Helyesen érvelt az alperes a felülvizsgálati kérelmében arról, hogy a K.M.C.- Magyarország ügyben meghozott ítélet nem az Alapjogi Charta és a Szociális Charta, hanem az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésének megsértését állapította meg, ezért a másodfokú bíróság közbenső ítéletének jogi okfejtése téves (5. oldal 5. bekezdés).

A felperes felülvizsgálati kérelemmel, csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel a másodfokú bíróság közbenső ítéletének ezt a jogi érvelését nem támadta, nem sérelmezte, hogy a bíróság a fellebbezését erre vonatkozóan nem bírálta el. Emiatt a Pp. 275. § (2) bekezdésben foglaltak alapján a Kúria nem bírálhatta el, hogy az alperes intézkedése (felmentés) az Egyezménybe ütközik-e.

Mindezek alapján a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjának jogellenes alkalmazását a nemzeti jog alapján kell vizsgálni.

A másodfokú bíróság az alperes felmentésről szóló intézkedését az Mt. 4. §-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt találta jogellenesnek.

Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II.18.) AB határozatában jogszabály [Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pont] alkotmányellenességét vizsgálta,

a jogellenességet megállapítva azt a jövőre nézve (2011. május 31-ei hatállyal) megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság tehát - miként arra az alperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott - az Országgyűlés által alkotott törvényt minősítette alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság a 34/2012. (VII.17.) AB határozatában, amelyet bírói kezdeményezések tárgyában hozott meg, megállapította, hogy a Ktjv. (e jogszabályt Ktjt-nek nevezve) 8. § (1) bekezdés b) pontjának alkotmányellenességét az Alkotmány olyan rendelkezései alapján állapította meg, amelyeket az Alaptörvény tartalmilag azonosan foglal magában, ezért az Alaptörvény-ellenesség vizsgálata szükségtelen, másrészt kimondta, hogy 2011. május 31-e előtt a megsemmisített jogszabályt alkalmazni kell: „A pro futuro megsemmisítés azonban az alaptörvény-ellenes jogszabály határozott idejű alkalmazás lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára”.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság 34/2012. (VII.17.) AB határozata utolsó bekezdését helytelenül értelmezte. A határozat azt tartalmazza, hogy a bíróságoknak arra van joguk, hogy a perben önállóan értékeljék azt a tényt, hogy a felmentés közlésekor a 8/2011. (II.18.) AB határozatot már kihirdették. A jogerős közbenső ítélet indokolása 4. oldal 3. bekezdésében összefoglalóan azt tartalmazza, hogy a jövőre nézve megsemmisített, de a közléskor még hatályos jogszabály alkalmazása, vagyis az alperes részéről a jog gyakorlása önmagában rendeltetésellenességet alapoz meg [Mt. 4. § (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság határozatának szövegezéséből: „tény önálló értékelése” nem vonható le következtetés arról, hogy az alperes eljárása rendeltetésellenes.

Az MK. 95. számú állásfoglalás IV. pontja szerint a rendeltetésellenesség akkor állapítható meg, ha a körülmények arra mutatnak, hogy a jog gyakorlása az . 4. § (2) bekezdésben megjelölt, nem taxatív felsorolásnak minősülő jogellenes célok elérésére irányult. Az állásfoglalás indokolásából megállapíthatóan azonban a rendeltetésellenességet megalapozó tényeket (pl. azt, hogy az alperes célja a felperes érdekérvényesítési lehetőségének korlátozása volt) bizonyítani kell. Ezért a másodfokú bíróság - további bizonyítás lefolytatása nélkül - megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes önmagában az Alkotmánybíróság határozatai szerint alkalmazandó jogszabály alkalmazásával rendeltetésellenesen járt el [Pp. 206. § (1) bekezdés].

A kifejtettek alapján a Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.070/2012/5. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 35.M.1890/2011/13. számú ítéletét helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés].

Az alperesnek költségigénye nem volt, ezért erről nem kellett rendelkezni [Pp. 78. § (1) bekezdés].

A felülvizsgálati eljárás illetékét a Pp. 358/B. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. május 14.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, előadó bíró,

**Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k.
bíró**

A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő